

BETONG ROSORNA

och hotelsebrevet

OLOV SVEDELID

SAGA
EGMONT

BETONG ROSORNA

och hotelsebreven

OLOV SVEDELID

Olov Svedelid

Betongrosorna och hotelsebrevet

SAGA Egmont

Betongrosorna och hotelsebrev

Omslagsfoto: Shutterstock

Den här boken är ett historiskt verk. Den är ett uttryck för tiden den skrevs i, och kan ha föråldrat eller kontroversiellt innehåll. Eventuellt stötande material är inte uttryck för förlagets hållning

Copyright © 1986, 2020 Olov Svedelid och SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726411287

1. E-boksutgåva, 2020

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt med författaren.

1

- Det är inte klokt!

- Snälla Allan ...

- Fullkomligt spritt språngande vansinnigt!

Tord tyckte om lördagsmorgnarna. Vardagarna var alltid jäktiga för han skulle till skolan och pappa till jobbet och mamma hade fullt sjå att se till att hennes karlar, som hon uttryckte det, kom iväg ordentligt. Själv arbetade hon halvtid i en livsmedelsaffär nere i centrum och tyckte att hon hade all tid i världen för sin familj.

Den här lördagen var som vanligt. De satt vid köksbordet och åt frukost. Tords pappa sneglade mot dagstidningens första sida. Han hade lovat att inte läsa vid matbordet när alla var lediga men uppfattade i alla fall rubrikerna.

- Titta här, Marianne! Kan man låta bli att gå upp i limningen?

Upprört grep han tidningen och visade henne. Hon läste lugnt texten.

- Vad är det med det?

- Va? Fattar du inte? Vi får inte höja taxan. Nähej, vi taxichaffisar ska svältas ut. Alla andra får löneförhöjningar men inte vi. Snart får man gå med mössan i hand och tigga på gatorna. Och taxis ledning gör inte ett barrolino.

- Ta en smörgås till, Allan. Om du måste tigga på gatorna lovar jag att gå bakom och spela fiol och Tord kan uppträda med en tam apa.

Hon log mot sin man och blinkade åt Tord. De visste båda vilket eldfängt humör han hade men att han inte menade något med det och att han snart svalnade igen.

- Du fattar inte det här, Marianne. Tord, börja aldrig att köra för taxi. Det blir rena ruinen.

Det var en av hans käpphästar att se sig själv klappa på dörren till fattighuset så fort något gick emot taxirörelsen.

- Det ska jag inte, svarade Tord. Jag ska bli upptäcktsresande.

Hans pappa tyckte att han fått ett tyst tillstånd att fortsätta att läsa tidningen och drack sitt kaffe med ögonen pilande över texten till artikeln. I bakgrunden hörde man Hasse Tellemar på radion i Ring så spelar vi. Han frågade en dam i Nora hur vädret var och hon svarade att det var fint och då talade han om att det var det minsann i Stockholm också eller hade i alla fall varit då han bilade från Södertälje. Tord lyssnade inte. Han var inte mycket för underhållningsprogram.

- Vad ska vi göra i dag? frågade hans mamma.

- Mm? mumlade hennes man frånvarande och hon gav honom en lätt buff på armen.

- Vad ska vi hitta på i dag?

- Hitta på? Tja ... ha det lite skönt när vi är lediga ... köpa gott kaffebröd och jäsa ...

Hon skrattade och strök honom över håret.

- Det är vad jag kallar för en spännande ledig lördag. Sitta i en soffa och stoppa i sig kletiga wienerbröd. Du har ju lovat att bjuda ut oss på middag en lördag. Vad är det för fel på i dag?

Tord såg pappan ta på den där minen som han brukade när han inte hade lust att göra en sak, som om hela världen var ett enda lidande. Han hostade några gånger och höll handen för munnen.

- Nja, jag är förkyld. Undrar om jag inte har feber.

- Snåljåp!

- Man ska inte smitta ner folk i onödan. En annan lördag. När jag inte har feber.

Tords mamma suckade. Det var samma visa varje gång hon ville gå ut.

- Vad säger du, Tord? Skulle inte du tycka det var roligt att få äta ute för en gångs skull?

- Det går inte, mamma. Jag ska träffa gänget.

Hon suckade igen.

- Jaha. Det får bli kletiga wienerbröd då och repriserna på TV och korsordet.

Hennes man skulle säga något då det dunsade i brevlådan och han tyckte det var lämpligt att byta samtalsämne.

- Post på lördagen! Det kan inte vara möjligt.

- Reklam förstås, sa hon. Tord, du kan väl vara bussig att slänga det direkt i sopnedkastet så slipper det ligga här och skräpa.

Tord gick mot dörren, och för att slippa komma in på restaurangbesök igen började hans pappa prata om gamla tider, något som han var förtjust i att göra och det lät på honom som om han var född på artonhundratalet.

- Förr fick man post tre gånger om dagen och på lördagar och söndagar också. Det var service det! Det är skillnad mot nu. Snart måste man själv gå ner till posten och hämta breven mot avgift. När jag var grabb gick jag på söndagen ibland för att tjäna extra. Man kallades Sabbatskruka och man var inte bortskämd med pengar. Jag minns ...

- Det är ett brev till dig, pappa, avbröt Tord.

Brevet var ett vanligt vitt kuvert med namnet Allan Granholm textat med runda bokstäver och adressen på samma sätt. Snett till vänster var det lila märket för lördagsutdelning klistrat. Tords pappa vände på kuvertet.

- Ingen avsändare. Vem kan det vara från?

- Ett bra sätt att ta reda på det är att öppna det, sa han fru med mild röst.

- Va? Jaha, det förstås. Nu vet jag. Det är från Gurra förstås.

- Vilken Gurra?

- Gurra Gustavsson. Vi kallar honom Dubbel-Gurra. Han ska fylla femtio och han har nog tänkt bjuda oss på ...

Han hade sprättat upp brevet samtidigt som han talade men avbröt sig och stirrade på det uppvikta vita papperet. Hakan föll ner en bit och han föreföll knappt förstå vad han läste.

- Vad är det, Allan?

- Läs själv, mumlade han och gav henne brevet.

Hon rynkade ögonbrynen och läste högt: "Allan Granholm, snart kommer jag och slår ihjäl dig." Det blev tyst en stund. Tord la ifrån sig smörgåsen och tog papperet från mamman och granskade det. Samma runda stil som på kuvertet. Allt var skrivet med blyerts, och det verkade lite konstigt då alla använde kulspetspenna.

- Vad är det här för sorts skämt? sa hon med låg röst.

- Om det är ett skämt tycker inte jag att det är kul, svarade pappa. Tord, vet du något om det här?

Tord ruskade på huvudet.

- Det verkar som om några ungar vill roa sig på min bekostnad, menade hans pappa. Säkert att du inte vet något?

- Allan, du tror väl inte att vår Tord håller på med sådana här dumheter? Då känner du inte honom.

- Jag har väl för jösse namn inte sagt att det är han? Jag bara undrade om han visste något. Det finns ju så många underliga ungar i Tinglunda att hälften kunde vara nog.

Att han fräste till mot sin fru visade hur upprörd han var, annars var han noga med att aldrig säga ett ont ord till henne. Han slet till sig papperet och kuvertet och knycklade ihop det till en boll och kastade den i soppåsen innanför skåpdörren. I bakgrunden frågade Tellemar en

annan dam vad hon skulle göra under dagen. Hon svarade att hon skulle gå ut i skogen och det tyckte han var bra.

- Det här glömmer vi, sa Tords pappa behärskat. Det här idiotiska papperet har aldrig funnits. Det ska inte få förstöra vår dag.

- Det måste vara en sjuk människa som har skickat det, sa hon med allvarlig röst.

- Men här är vi friska och nu är den sjuka glömd. Jaså, ni ville gå ut och äta en god middag? Utmärkt förslag. Det bästa jag har hittat på på länge. Vi går ner på "Den gyllene bågaren" i centrum och smörjer kråset. Såvida ni inte vill åka in till stan förstås.

Tords mamma beslöt sig för att smida medan järnet var varmt och log mot sin man och gav honom en lätt smekning över kinden. De tyckte om att röra vid varandra och Tord gillade att se det.

- Som du vill, min frikostige gubbe. Restaurangen i centrum går bra. Så har vi nära hem till våra kletiga wienerbröd sedan. Jag tar på lång klänning och du tar på dig fracken. Och du Tord tar på dig din söta sjömanskostym med krage på ryggen.

Tord brydde sig inte om att svara på hennes skojande och han såg att hans pappa fortfarande var engagerad av brevet fast han ansträngde sig att dölja det.

- Konstigt att brevet inte var undertecknat, sa han fundersamt.

- Det har aldrig funnits något brev. Det är glömt, svarade hans pappa. Klockan ett går vi ner till centrum och äter.

- Men pappa ...

- Jag vill inte höra talas om det. Begrips?

Han hade den mörka klangen i rösten som betydde att han ville bli åtlydd och Tord satte sig vid köksbordet igen, men hans pappa kunde inte hindra honom att fundera. Visst hade det varit konstigt att det inte stått något mer.

Det borde ha varit undertecknat med "En hämnare" eller något i den stilen. Nu kändes brevet alldeles för kort, som om den som skrev det blivit avbruten mitt i skrivandet.

- Dom lär ha bra kött på "Den gyllene bågaren". Det säger i alla fall Gustavsson.

- Dubbel-Gurra?

- Honom känner väl inte jag. Den Gustavsson som förestår Larsons Livs där jag jobbar.

Det ringde på dörren, och hon gjorde en gest mot sonen.

- Det är väl Nettan, men kom ihåg att du måste äta färdigt innan du går ut. Frukosten är det viktigaste målet på hela dan.

- Förutom middagen som väl får kallas lunch i dag, fortsatte hans pappa. Vi ska min själ proppa i oss.

Tord öppnade. Utanför stod en man i sextioårsåldern lutad mot en käpp. Han hade gråspretigt hår som han strök med en nervös gest.

- Hej. Har du din pappa hemma? Du vet vem jag är, eller hur?

- Hillberg två trappor ner rakt under oss. Jo, pappa är hemma, fast han sitter i morgonrocken.

- Det är ju lördag. Säg, vill du fråga om jag skulle kunna få snacka lite med honom. Det är en viktig grej, liksom.

Tords mamma kom ut i hallen. Hon var också i morgonrock och svepte den ordentligt om sig då hon såg att det inte var någon av Betong-Rosorna. Hillberg bockade sig en smula klumpigt och sa ursäktande:

- Jag skulle inte drömma om att be att få snacka med Allan om det inte fanns skäl till det. Du och jag känner väl varandra bara så där att man nickar åt varandra, men Allan och jag lirade bowling tillsammans förr i tiden. Då vi höll igång, liksom.

- Jaså? Ja, kom in då, men det ser ut som det gör vid frukost.

Hillberg steg in och trots att han troligen bara åkt hiss upp de två våningarna torkade han skorna ordentligt på dörrmattan. Han var ganska lång men gick så tungt framåtlutad att han verkade mindre än han var. Han var orakad och skäggstubben var gråartad. När Tord tittade närmare efter tyckte han att grannen bara snott på sig kläderna i största hast eftersom skjortan hängde utanför de opressade byxorna och han kunde se att strumporna var omaka. Hillberg var magerlagd men trots det putade en kulmage över livremmen.

- Tjenare Allan, hälsade han när han kom ut i köket.

- Men är det inte självaste Artur? Sätt dig och ta dig en kopp fika. Marianne, skär upp lite bröd åt Artur. Du ska veta att han var oslagbar när han var i stöten. Du kunde slå tio strikes i rad med förbundna ögon och en annan fick kämpa som ett djur för att åtminstone komma tvåa.

Hillberg småskrattade och kisade med ögonen och just då såg han pojkaktigt glad ut, annars verkade han mycket bekymrad. Han smuttade eftertänksamt på kaffet och harklade sig.

- Du Allan, jag knatade upp till dig för att jag vet att du är en klok karl. Dig kunde man alltid snacka med och få ett bra råd av.

- Säger du det? svarade Tords pappa och blinkade mot sin fru. Sånt där får du gärna berätta mer om. Så att alla i det här huset inser vilken klok karl hon är gift med.

Han småskrattade och Tords mamma också men inte Hillberg. Han svalde kaffet och serverade sig mer ur kannan, och Tord kunde se att han darrade lite på handen.

- Jag tänker till exempel på den där gången när jag käftade med överläkaren på sjukhuset. Det var du som hejdade mig när jag var på väg att göra världens dundertabbe.

- Det var väl inget. Du stod så mitt i smeten att du inte kunde se klart själv. Är det nåt liknande den här gången?

Hillberg skakade på huvudet och rös till som om han plötsligt fått frossa. Han satt tyst en lång stund och gav Tords pappa en skygg blick innan han långsamt fortsatte:

- Det har varit en del underliga saker på sista tiden. Jag har inte tänkt närmare på dom men nu ... För ett par veckor sen halkade jag i trappan och höll på att slå mig fördärvad. Jag kan ju inte röra mig särskilt snabbt men jag åker inte hiss i alla fall, som du vet. Jag gillar inte att känna mig instängd.

Han satt tyst igen så länge att Tords mamma måste mana på honom.

- Du ramlade i trappan sa du?

- Halkade. Hade jag inte lyckats grabba tag i ledstången i sista sekunden vet jag inte hur det hade gått. Visst slog jag i knäet och vänstra armen men sånt gör man ju ofta. I alla fall fick jag en känsla av att dom översta trappstegen var nersmetade med något när jag tittade efter. Såpa eller nåt liknande.

Det lilla leende som spelat på hennes läppar försvann och hon utbrast:

- Du menar väl inte att du var utsatt för ett rent attentat?

Hillberg ryckte lätt på axlarna.

- Jag vet inte. Då trodde jag att det var dom som städar i kåken som glömt att torka upp rengöringsmedlet när dom skurade trapporna. Men nu ... jag vet faktiskt inte.

Tord tänkte på dem som han sett städa huset. Undan gick det men inte skurade de väl trapporna? Som han mindes det hade de bara doppat en trasa i en hink vatten och farit med den över trappstenen. Hans pappa skällde alltid över att det var skandal så sällan det bolag som ägde

husen i Tinglunda lät städa i trapporna, och det var sant att skräpet ibland fick ligga kvar i flera veckor.

- Sen var det en annan grej också, fortsatte Hillberg. I förra veckan. Riktigt otäckt var det. Jag skulle åka in till Stockholm i ett ärende och stod på perrongen och väntade på tunnelbanetåget. Det var en jädrans massa folk som skulle till stan, ja, ni vet hur det kan vara ibland. Så kom tåget inkörande med buller och bång och folk rörde på sig för att komma i läge till en dörr för att hinna jaga rätt på en sittplats innan nån annan snuvade dom på den. Jag får ju alltid stå för jag kan inte röra mig i den farten, och nu för tiden är det ingen unge som reser sig när nån med käpp åker tunnelbana eller buss. Plötsligt fick jag en knuff i ryggen så att jag ramlade framlänges och var nära att hamna framför tåget och då hade det blivit hackmat av mig.

Tords föräldrar såg på varandra och sedan på Hillberg.

- Snälla Artur, påstår du att det var någon som försökte ta livet av dig? frågade pappan.

- Då trodde jag inte det. Det är ju ett bökande och knuffande när folk ska ombord och det är ju lätt hänt att man kan få sig en körare. Jag törnade ihop med en tjockis som klivit framför mig och det räddade mig. Så här efteråt kan man fundera på om det verkligen bara var en oavsiktlig knuff.

Tords mamma satte sig och såg Hillberg rakt i ögonen.

- Vad har hänt som kommer dig att tro det?

- Alldeles nyss fick jag ett brev. Lördagsutdelning. När jag läst det blev jag så skraj att jag slängde på mig paltorna och stegade upp hit. Jag måste få snacka med nån och helst Allan. Jag höll på att få stora slaget med svarta kanter.

Tord förstod att det var någon, sorts skämt från förr i tiden, men det var nog ett sätt att försöka lätta upp situationen som om han ville ursäkta att han blivit rädd.

- Vad då för brev? frågade Tords pappa långsamt.
- Jag vet inte vem som har skickat det. Det är anonymt.
- Har du det med dig?

Hillberg drog upp ett vitt kuvert ur fickan och de kunde se samma sorts runda bokstäver skrivna med blyerts i namnet och adressen. Pappan tog fram det hopvikta vita papperet och la det på bordet och läste det under tystnad. Den djupa rynkan mellan ögonbrynen visade att han var starkt engagerad.

"Artur Hillberg, nu har du inte många dar kvar i livet", läste han högt och entonigt.

Det blev så tyst i köket att det pressade mot trumhinnorna. Till slut mumlade Tords mamma:

- Vad är det för en vettvilling vi har fått i huset?

2

Klattas beskrev med stor inlevelse en seg jätterått i gelé som han köpt och ätit föregående kväll. Ismet lyssnade utan att visa något större intresse eftersom Klattas kärlek till godis var hans stående samtalsämne. Nettan och Gilbert spelade sten, sax och påse och eftersom hon visste hur viktigt det var för honom att få vinna blev hon glad när hans hand visade påse och kunde sluka stenen.

- Jag tror att den vägde sitt modiga kilo, sa Klattas andaktsfullt och slickade sig om munnen vid tanken på läckerheten. Alldeles lysande gul var den och tjock och dallrande vacker. Ungefär som jag, fast jag inte är gul. Den gillade mig, jag tror till och med att den log en smula mot mig när jag tog fram kniven för att skära till middagsbitar. Det var ett tyst samförstånd mellan oss.

- Äter du seg rått på mat? utbrast Ismet en smula förvånad. Fel, som mat, menar jag.

Han talade svenska nästan helt perfekt nu, men då och då gjorde han misstag som han själv eller de andra genast rättade och ibland måste han fråga om ord och uttryck som kändes främmande för honom.

- Jajamensan, svarade Klattas belåtet. Jag skar till gelébiffar och sedan höll jag uppvärmd brun kolasås över och till det drack jag en närande Loranga. Det blev en måltid som jag ska berätta om för mina barnbarn, om såna små liv en gång har turen att få mig till farfar.

Nettan vände sig mot honom och i samma ögonblick slängde Gilbert fram en näve med två spretande fingrar och markerade sax och klippte hennes öppna påse.

- Får du verkligen hålla på med sånt läbb för din mamma och pappa? Min farsa skulle få dubbelspader om jag höll på att karva i en snaskråtta.

- Det skulle jag tro, men jag har inte frågat. Jag var ensam hemma när jag härjade i köket. Mamma kom hem sen och serverade kokt torsk men jag åt så lite att hon trodde att jag var sjuk. Råttor och plattfisk går inte bra ihop. Det är en gammal och beprövad sanning.

- Du är en gris, Klattas!

- En sån komplimang tackar jag för. Vackra djur.

Tord kom in i lokalen på sitt vanliga, snabba vis. Hans magra kropp var alltid rastlös, det var som om han ville krama energi ur varje sekund. Gilbert lyste upp. Tord var hans stora idol. Klattas signalerade hej med en halvbiten mumsmums och Ismet demonstrerade sina starka, vita tänder i ett brett leende. Tord var Betong-Rosornas ledare utan att någon valt honom till det, det kändes bara naturligt att det var så.

- Jag har sparat en mumsmums till dig, sa Klattas. Alldeles nygräddad och med härligt vitt skum.

- Nej tack.

- Inte? Då tvingas jag att ta den själv.

Från början var lokalen tänkt att vara hobbyrum för husets hyresgäster och hyresbolaget delade ut broschyrer om att nu skulle alla bli som en enda stor familj och vara tillsammans och göra saker ihop och trivas med varandra, men det visade sig snart att folk inte hade den ringaste lust att tvingas nöta mot varandra mer än vad de gjorde i vanliga fall, så efter ytterligare en del halvhjärtade försök ledsnade bolaget. Hobbyrummet hade stått tomt tills Tord frågade om inte han och hans kamrater kunde få överta det och det hade de fått utan kostnad. Tords pappa hade sagt det var nog första gången någon fick något gratis i det huset.